

Odluka kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine

Br. 05/22

Koristeći se ovlastima koja su visokom predstavniku dana člankom V Aneksa 10 (Sporazum o civilnoj provedbi Mirovnog ugovora) Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Opći okvirni sporazum), prema kojem je visoki predstavnik konačni autoritet za tumačenje navedenog Sporazuma o civilnoj provedbi Mirovnog ugovora, i člankom II 1. (d) prethodno navedenog Sporazuma, koji od visokog predstavnika zahtijeva da olakša rješavanje bilo kojih poteškoća koje se pojave u svezi sa civilnom provedbom Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini;

Pozivajući se na stavak XI.2 Zaključaka Konferencije za provedbu mira održane u Bonu 9. i 10. prosinca 1997. godine, u kojem je Vijeće za provedbu mira pozdravilo namjeru visokog predstavnika da upotrijebi svoj konačni autoritet u zemlji u svezi s tumačenjem Sporazuma o provedbi civilnog dijela Mirovnog ugovora, kako bi pomogao u iznalaženju rješenja za probleme sukladno gore navedenim, "donošenjem obvezujućih odluka, kada to ocijeni neophodnim", o određenim pitanjima, uključujući i (prema točki (c) stavka XI.2) "mjere kojima se osigurava provedba Mirovnog sporazuma na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine i njezinih entiteta";

Pozivajući se također na stavak 4 Rezolucije 1174 (1998) Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda od 15. lipnja 1998. godine, prema kojem Vijeće sigurnosti, sukladno poglavlju VII Povelje Ujedinjenih naroda "...ponavlja da je visoki predstavnik konačni autoritet za tumačenje Aneksa 10 o civilnoj provedbi Mirovnog ugovora i da u slučaju spora može davati svoja tumačenja i preporuke, te donositi obvezujuće odluke, kako god ocijeni da je neophodno, o pitanjima koja je obrazložilo Vijeće za provedbu mira u Bonnu 9. i 10. prosinca 1997. godine";

Napominjući da Ustav Bosne i Hercegovine utvrđuje da je Bosna i Hercegovina demokratska država koja funkcionira sukladno zakonu i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora;

Imajući u vidu istaknuto mjesto koje izbori imaju prema Općem okvirnom sporazumu za mir i potrebu da se garantira da će izbori koji će se održati 2. listopada 2022. godine biti slobodni, pravični i demokratski;

Ponovo potvrđujući da građanima Bosne i Hercegovine mora biti omogućeno da ostvaruju svoja demokratska prava na slobodnim, pravičnim i demokratskim izborima i da uvjeti za takve izbore postoje usprkos nemogućnosti njihovih političkih lidera da postignu kompromis po pitanju izborne reforme;

Vođeni potrebom za jačanje integriteta izbora i unapređenje upravljanja izbornim procesom na transparentan način pružanjem mogućnosti Središnjem izbornom povjerenstvu BiH da efikasno sankcionira kršenja pravila ponašanja u izbornoj kampanji, a sve u cilju da se izborni zakon uskladi s međunarodnim standardima i dobrom praksom za demokratske izbore prema preporukama Ureda za demokratske institucije i ljudska prava pri misiji OSCE-a (ODIHR) i prema onome što je naglašeno u Mišljenju Europske komisije o zahtjevu BiH za članstvo u EU;

Pozdravljajući napore Europske unije i Sjedinjenih Američkih Država da omoguće postizanje dogovora o izbornoj reformi kojim bi se pristupilo rješavanju pitanja vezanih za odluke Europskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda BiH, kao i nedostataka u svezi s integritetom izbornog procesa koje su uočile međunarodne institucije, između ostalih i Ured za demokratske institucije i ljudska prava pri misiji OSCE-a odnosno Venecijanska komisija Vijeća Europe;

Izražavajući žaljenje zbog toga što političke stranke nisu mogle iskoristiti taj proces za postizanje dogovora o ustavnim i izbornim reformama potrebnim radi vraćanja povjerenja građana i predviđenim u Mišljenju Europske komisije o zahtjevu koji je BiH podnijela za članstvo u EU;

Energično pozivajući sve političke stranke da se suzdrže od negativne, neodgovorne i retorike podjela, apelirajući na vlasti da osiguraju integritet izbornog procesa i pozivajući građane da daju svoj glas;

Podsjećajući da je ton proteklih kampanja u velikoj mjeri bio negativan i polarizirajući, s naglaskom na nacionalizam, lične napade, pozivanje na ratnu prošlost Bosne i Hercegovine i izazivanje straha, što je zasjenilo

socio-ekonomska pitanja, poput npr. pitanja korupcije, nezaposlenosti, migracija i obrazovanja;

Uvjereni da se izmjenama i dopunama u nastavku odluke ne mijenja izborni sistem Bosne i Hercegovine niti se ostvaruje bilo kakav utjecaj na aktivnosti koje poduzima Središnje izborni povjerenstvo BiH;

Konstatirajući da reforme neophodne za napredovanje na putu prema integraciji u Evropsku uniju obuhvaćaju i izbornu reformu te da će im stoga biti potrebno pristupiti ubrzo nakon održavanja izbora;

Uzimajući u obzir, imajući u vidu i konstatirajući sve prethodno navedeno, Visoki predstavnik ovim donosi sljedeću odluku:

ODLUKA

kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine

1) Zakon koji slijedi i koji čini sastavni dio ove Odluke stupa na snagu kako je predviđeno u članku 10. tog zakona, na privremenoj osnovi, sve dok ga Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine ne usvoji u istom obliku, bez izmjena i dopuna i bez dodatnih uvjeta.

2) Ova Odluka stupa na snagu odmah i odmah se objavljuje na službenoj internetskoj stranici Ureda visokog predstavnika i u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine".

Sarajevo, 27. srpnja 2022.

Christian Schmidt

Visoki predstavnik

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA IZBORNOG ZAKONA BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

U Izbornom zakonu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20 i 38/22, u daljem tekstu: Zakon), u članku 1.1a, iza točke 15) dodaju se nove točke 16) do 21), koje glase:

"16) "Elektronski mediji", u smislu ovog zakona, su javne i privatne televizijske i radio stanice sa odgovarajućom dozvolom Regulatorne agencije za komunikacije (RAK).

17) "Onlajn mediji", u smislu ovog zakona, su internet portali i druge internetske platforme koje predstavljaju sredstva komunikacije sa ciljem informiranja od javnog interesa.

18) "Tiskani mediji", u smislu ovog zakona, su tiskane publikacije, poput npr. novina, tabloida, časopisa, knjiga, pamfleta, a koje predstavljaju sredstva masovne komunikacije sa ciljem informiranja od javnog interesa.

19) "Društvene mreže" su internetske ili mobilne platforme koje omogućavaju dvosmjernu interakciju putem sadržaja i komunikacije koje generiraju korisnici, odnosno mediji dostupni na određenim platformama dizajniranim da korisnicima omoguće kreiranje sadržaja i interakciju s informacijama i njihovim izvorima.

20) "Govor mržnje" je svaki oblik javnog izražavanja ili govora koji izaziva ili potiče mržnju, diskriminaciju ili nasilje protiv bilo koje osobe ili grupe osoba, na osnovu rase, boje kože, nacionalnosti, spola ili vjere, etničkog porijekla ili bilo koje druge lične karakteristike ili orijentacije koja podstiče na diskriminaciju, neprijateljstvo i nasilje.

21) "Zloupotrebavanje javnih sredstava i resursa", u smislu ovog zakona, je bilo koje nezakonito korištenje sredstava i resursa države BiH, entiteta, kantona, Brčko distrikta BiH i drugih jedinica lokalne uprave i samouprave, kojim kandidati na izborima i izbornim listama, kao javni ili državni dužnosnici, ili neposredno izabrane osobe, raspoloživi za potrebe obavljanja službene dužnosti. Pod resursima se, u smislu ove definicije, podrazumijevaju pokretna i nepokretna imovina, kao i svi ljudski resursi javnih institucija koji se koriste u okviru radnog vremena."

Članak 2.

U članku 2.15 Zakona, na kraju drugog stavka dodaje se nova rečenica, koja glasi:

“Ako se ne izvrši imenovanje novog ili zamjenskog člana općinskog izbornog povjerenstva u zakonskom roku, Središnje izborno povjerenstvo BiH može izvršiti njihovo imenovanje.”

Članak 3.

U članku 2.19 Zakona, iza stavka (12) dodaje se novi stavak (13), koji glasi:

“(13) Zabranjena je zlouporaba zakonskog prava na učešće u radu biračkog odbora fiktivnim predstavljanjem kako je propisano člankom 7.3, stavak (2) ovog zakona.”

Dosadašnji stavci (13) do (17) postaju stavci (14) do (18).

Članak 4.

Članak 6.7 Zakona mijenja se i glasi:

“(1) Kada odlučuje po službenoj dužnosti ili kada odlučuje o prigovorima i žalbama, Središnje izborno povjerenstvo BiH ima ovlasti da naredi izbornom povjerenstvu, Centru za birački popis, središtima za brojanje ili biračkom odboru da poduzmu mjere kojima se otklanjaju utvrđene nepravilnosti.

(2) Središnje izborno povjerenstvo BiH ima ovlasti da izrekne sljedeće sankcije:

1. novčanu kaznu koja ne prelazi iznos od 30.000 konvertibilnih maraka;
2. uklanjanje imena kandidata sa kandidatske liste ako se utvrdi da je kandidat osobno odgovoran za povredu;
3. poništenje ovjere političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata;
4. zabranu angažiranja određene osobe za rad na biračkom mjestu, u Centru za birački popis, u općinskom izbornom povjerenstvu, u središtima za brojanje ili drugom izbornom povjerenstvu uspostavljenom sukladno članku 2.21 ovog zakona.”

Članak 5.

Iza članka 7.2 Zakona dodaje se novi članak 7.2a, koji glasi:

“Članak 7.2a

(1) Nosiocima izvršne funkcije utvrđenim u članku 1.8, stavak (6) ovog zakona i nosiocima mandata zabranjena je zlouporaba javnih sredstava.

(2) Zlouporabu javnih sredstava iz stavka (1) ovog članka čine sljedeće radnje:

- a. uključivanje državnih službenika koji su podređeni kandidatu u obavljanju poslova u radnom vremenu u cilju promocije kandidata ili političkih subjekata;
- b. korištenje prostorija javnih ustanova i organa za obavljanje predizbornih aktivnosti ako korištenje istih prostorija nije zagarantovano drugim kandidatima i političkim subjektima pod istim uvjetima;
- c. korištenje sredstava komunikacije, informacijskih usluga, uredske opreme javnih ustanova i organa za izbornu kampanju;
- d. korištenje sredstava prijevoza u vlasništvu državnih, entitetskih, gradskih, županijskih ili općinskih organa i organizacija bez naknade ili po sniženim naknadama za aktivnosti kampanje. Ova odredba se ne odnosi na prijevoz osoba koje se posebno štite sukladno zakonu koji se obavlja kao dio sigurnosnih mjera koje se primjenjuju u odnosu na visoke dužnosnike koji podliježu službenoj zaštiti koju pružaju nadležni organi prilikom obavljanja službene dužnosti ili

postupanja po službenoj dužnosti;

- e. prikupljanje potpisa ili izborna kampanja koju provode osobe koje obavljaju izabrane funkcije ili su državni službenici, tokom službenih aktivnosti ili događaja koje organizira javna ustanova ili organ.

(3) Poštivanje ograničenja iz stavka (2) ovog članka ne sprječava javne i izabrane dužnosnike ili državne službenike u vršenju službene dužnosti.”

Članak 6.

U članku 7.3 Zakona, stavku prvom, točka 7) mijenja se i glasi:

“7) koristiti se govorom mržnje, i/ili objaviti ili upotrijebiti slike, simbole, audio i video zapise, SMS poruke, internet komunikacije, društvene mreže i mobilne aplikacije ili druge materijale koji mogu tako djelovati.”

Drugi stavak članka 7.3 Zakona mijenja se i glasi:

“(2) Zabranjeno je lažno predstavljanje u ime bilo koje političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata kao i zlouporaba zakonskog prava na učešće u radu biračkog odbora ispred jednog političkog subjekta protivno odredbi članka 2.19 ovog zakona i to fiktivnim predstavljanjem u ime političkog subjekta kojem je mjesto u biračkom odboru pripalo sa ciljem pogodavanja drugom političkom subjektu kojem to mjesto u biračkom odboru nije pripalo. Ova zabrana primjenjuje se i na članove biračkog odbora.”

Članak 7.

Članak 19.8. Zakona mijenja se i glasi:

“(1) Novčanom kaznom u iznosu od 600,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se za povredu zaposleni ili angažirani u izornoj administraciji, ako:

1. učestvuje u donošenju odluke koja može dovesti u sumnju njegovu sposobnost da djeluje nepristrano (članak 2.1);
2. ne odredi biračka mjesta na području općine za glasovanje na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini (članak 2.13 točka 2.);
3. ne osigura izborni materijal za glasovanje na svim razinama izbora u Bosni i Hercegovini (članak 2.13 točka 4.);
4. ne obavijesti birače o svim informacijama neophodnim za provođenje izbora, sukladno propisima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH (članak 2.13 točka 5.);
5. nepravilno broji glasačke listiće na biračkim mjestima i u općinskim središtima za brojanje (članak 2.13 točka 7.);
6. imenuje predsjednika i članove biračkih odbora i njihove zamjenike suprotno članku 2.19 stavak (3);
7. prekrši zabranu iz članka 2.19 stavak (13);
8. ne ažurira podatke sukladno promjeni broja birača i propisima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH [članak 3.8 stavak (3) točka b)];
9. ne osigura uvid u izvod iz Središnjeg biračkog popisa na teritoriji svoje općine [članak 3.8 stavak (3) točka c)];
10. ne osigura podatke za Središnji birački popis kako je utvrđeno propisima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH [članak 3.8 stavak (3) točka d)];

11. ne vodi evidenciju zahtjeva i prigovora i ne čuva popratnu dokumentaciju [članak 3.8 stavak (4)];
12. odredi biračka mjesta suprotno članku 5.1 stavak (3);
13. ne osigura izborni materijal za glasovanje [članak 5.3 stavak (3)];
14. neopravdano nije prisutan tokom cijelog procesa glasovanja i brojanja glasova (članak 5.5);
15. ne odredi dužnosti članovima biračkog odbora [članak 5.6 stavak (2)];
16. zapisnik o radu biračkog odbora ne sadrži podatke propisane ovim zakonom (članak 5.7);
17. ne objasni biraču način glasovanja i ne osigura tajnost glasovanja [članak 5.11 stavak (1)];
18. ne utvrdi identitet birača i potpis birača na izvodu iz Središnjeg biračkog popisa sukladno ovom zakonu (članak 5.13);
19. izda glasački listić ili listiće suprotno propisima koji reguliraju izdavanje glasačkih listića (članak 5.13);
20. pomaže osobi pri glasovanju na način koji nije sukladan ovom zakonu [članak 5.19 stavak (2)];
21. su obrasci popunjeni suprotno članku 5.25; ili
22. podaci objedinjenih zbirnih rezultata glasovanja za općinu nisu sukladni članku 5.27.

(2) Za povredu iz stavka (1), točke 1., 7. i 13. do 21. ovog člana kaznit će se članovi biračkog odbora novčanom kaznom u iznosu od 600,00 KM do 3.000,00 KM.

(3) Za povredu iz stavka (1) točke 1., 7. i 14. do 21. ovog članka kaznit će se politički subjekt u ime kojeg je imenovan član biračkog odbora, novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 KM do 10.000,00 KM.”

Članak 8.

Članak 19.9. Zakona mijenja se i glasi:

“(1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 KM do 30.000,00 KM kaznit će se za povredu politički subjekt, ako:

1. u roku od deset dana ne dostavi izmjene podataka (članak 4.22);
2. ukloni, prekrije, ošteti ili izmijeni tiskani oglas, plakat, poster ili drugi materijal koji se, sukladno zakonu, koristi u svrhu izborne kampanje političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih kandidata ili nezavisnih kandidata [članak 7.2 stavak (2)];
3. postavi oglas, plakat ili poster, odnosno napiše svoje ime ili slogan koji je u svezi sa izbornom kampanjom, u ili na zgradi u kojoj je smješten organ vlasti bilo na kojem nivou, javno poduzeće, javna ustanova ili mjesna zajednica, ili na vjerskom objektu, na javnom putu ili javnoj površini, osim na mjestu predviđenom za plakatiranje i oglašavanje;
4. zlouporabi javni resurs za vlastitu uporabu i promociju političkog subjekta kojem pripada [članak 7.2a, stavak (2)];
5. nosi i pokaže oružje na političkom skupu, biračkom mjestu ili njegovoj okolini, odnosno za vrijeme okupljanja u svezi s aktivnosti političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata u izbornom procesu [članak 7.3 stavak (1) točka 1.];
6. omete skup druge političke stranke, koalicije ili nezavisnog kandidata, kao i podstakne drugog na takve aktivnosti [članak 7.3 stavak (1) točka 2.];

7. spriječi novinara da obavi svoj posao sukladno pravilima profesije i izbornim pravilima [članak 7.3 stavak (1) točka 3.];
8. obeća novčanu nagradu ili drugu materijalnu korist s ciljem dobivanja podrške birača ili prijeti pristalicama druge političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata [članak 7.3 stavak (1) točka 4.];
9. podstakne na glasovanje osobu koja nema pravo glasa [članak 7.3 stavak (1) točka 5.];
10. podstakne osobu da glasa više puta na istim izborima ili da glasa u ime druge osobe [članak 7.3 stavak (1) točka 6.];
11. koristi se govorom mržnje, i/ili objavi ili uporabi sliku, simbol, audio i video zapis, SMS poruku, internetsku komunikaciju, društvenu mrežu i mobilnu aplikaciju ili drugi materijal koji može tako djelovati [članak 7.3 stavak (1) točka 7.];
12. lažno se predstavi u ime bilo koje političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata, ili fiktivno predstavi politički subjekt kojem je dodijeljeno mjesto u biračkom odboru kako bi pogodovao drugom političkom subjektu kojem mjesto u biračkom odboru nije dodijeljeno [članak 7.3 stavak (2)];
13. održi skup s ciljem izborne kampanje [članak 7.4 stavak (1) točka 1.];
14. izloži na biračkom mjestu ili u njegovoj okolini bilo kakav materijal s ciljem utjecaja na birače [članak 7.4 stavak (1) točka 2.];
15. koristi domaća i međunarodna sredstava komunikacije s ciljem utjecaja na birače [članak 7.4 stavak (1) točka 3.];
16. koristi megafon ili druge razglasne uređaje s ciljem utjecaja na birače [članak 7.4 stavak (1) točka 4.];
17. obavi bilo kakvu aktivnost koja omete ili opstruira izborni proces [članak 7.4 stavak (1) točka 5.];
18. ne podnese u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u Službenom glasniku BiH izjavu o ukupnom imovinskom stanju na zahtijevanom obrascu u (članak 15.7 i članak 15.8);
19. prekorači najveći iznos sredstava za financiranje izborne kampanje iz članka 15.10;
20. vodi izbornu kampanju u periodu od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje [članak 16.14 stavak (3)];
21. promatrač, u toku promatranja izbornog procesa, omete izbornu aktivnost i ne poštuje tajnost glasovanja [članak 17.2 stavak (1)];
22. promatrač za vrijeme promatranja izbornih aktivnosti ne nosi službenu akreditaciju i nosi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata ili nezavisnim kandidatom [članak 17.2 stavak (3)].

(2) Za povredu iz stavka (1) točke 2. do 17. ovog članka koju počinji pristalica političkog subjekta kaznit će se taj politički subjekat.

(3) Za povredu iz stavka (1) točke 1. ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba političke stranke, koalicije ili liste neovisnih kandidata novčanom kaznom u iznosu od 600,00 KM do 15.000,00 KM.

(4) Za povredu iz stavka (1) točke 2. do 18. ovog članka kaznit će se i kandidat političkog subjekta novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 KM do 15.000,00 KM.

(5) Za povredu iz stavka (1) točke 5., 9., i 10. ovog članka kaznit će se i zaposleni ili angažirani u izbornoj administraciji novčanom kaznom u iznosu od 600,00 KM do 3.000,00 KM.

(6) Za povredu iz ovog članka, Središnje izbornog povjerenstvo BiH, pored novčanih kazni, može izreći i druge sankcije predviđene u članku 6.7 Izbornog zakona BiH.”

Članak 9.

Radi izbjegavanja sumnje, prekršajni postupci započeti prije stupanja na snagu ovog Zakona, okončat će se sukladno odredbama zakona koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja prekršaja, osim ako je ovaj Zakon blaži za počinioca.

Članak 10.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na službenoj internetskoj stranici Ureda visokog predstavnika, ili prvog dana od dana objavljivanja u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, koji god od tih dana nastupi ranije.